

DIRECTOR  
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA  
BLAJ-JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE  
== INAPOIAZĂ. ==

# Unitatea

ABONAMENTUL  
Pe un an . . . . . 150 Lei  
Pe 6 luni . . . . . 75 Lei  
Pe 3 luni . . . . . 40 Lei  
Pentru America 2 Dolari  
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond  
La publicările ulterioare  
e socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

## Sus inimile!

Altă unasăută mii pentru „Institutul Recunoștinței“ — Pilda I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile — O datorie de cinste.

(=) Mișcarea pentru ducerea la bun sfârșit a operei începute anul trecut pentru „Institutul Recunoștinței“, pornește de nou cu multe nădejdi de izbândă.

În numărul trecut am publicat o întreagă serie de contribuiri — între ele câteva foarte frumoase —, și iată, că azi putem anunța, că I. Preasfinția pâr. Mitropolit Vasile ține să figureze și anul acesta în capul listei, oferind de nou suma de unasăută mii Lei și menținând, firește, în întregime angajamentul inițial de-a contribui, până la moarte, an de an cu câte cincizeci mii Lei pentru binele și prosperarea acestui nou așezământ de cultură al Blajului.

Pilda I. Preasfinției Sale este din cele mai grăitoare și de aceea sperăm, că dacă insufletirea inițială din anul trecut a putut să dea rezultatele înălțătoare pe cari le cunoaștem, gândul, că ajutorul din acest an va servi pentru terminarea operei începute, va face ca prietenii Blajului, și în primul loc chiar preoțimea, — a cărei existență e legată direct de acest centru al vieții noastre bisericești —, să nu rămână în dovedirea dragostei lor pentru Blaj înapoia anului trecut. Dacă ținem la biserica unită — și mireniile intelectuali din toate părțile au dovedit nu de mult cu atâta putere că legăturile pe cari le au cu biserica Blajului sunt neasămănat mai tari decum li-se pare adversarilor noștri —, e neapărat de lipsă, ca noul apel al I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit, adresat de astădată în forma discretă a unei noi danii, să fie deplin înțeleș, făcând ca jertfele noastre să asigure continuarea cât mai neîntârziată a lucrărilor începute.

Întregirea acestui gând o servește și scrisul unui inimos preot al generației mai în vârstă, pe care îl dăm aici în întregime:

### O datorie de cinste.

Zilele acestea a trebuit să trec prin Blaj. Nu fusesem de mult. Ineă în trecerea trenului vedeam grandioasa clădire a „Institutului recunoștinței“.

Ce frumos nume. Seria de sute și mii de băieți, ce au călcat treptele școalelor din Blaj, ajunși la situații bune, își aduc aminte de „tipăul“, ce-l primiau la cinci zile, și țin și ei să-și arete prinosul lor de recunoștință...

Și terminându-mi afacerile, ce m'au adus la Blaj, m'am grăbit să vizitez și această clădire, într'adevăr impunătoare, din care nu s'a zidit decât o parte.

Clădire puternică și masivă. Subsoliul e aproape deasupra pământului, așa că parterul pare și el un etaj, și pe deasupra alte două etaje. Ridicată această clădire pe un loc mai înălțat — în curtea economică a domeniului mitropolitan —, se va vedea de departe.

Lucrările de primăvară încă n'au început; ici colo apare câte un lucrător. Pricina, după cum se șoptește, ar fi, că nu mai sunt bani.

Ar fi trist, dacă pentru acest motiv, zidirea nu s'ar putea termina în vară. Nu e vorbă de toată clădirea, de atât cât e zidit și cât ar putea să fie în viitorul an școlar adapost, fie pentru școală, fie pentru internatul fetițelor.

Pentru că, să nu se uite, într'un oraș, cum e Blajul, un internat pentru elevete de liceu, și chiar pentru celea din școala primară și normală, e de absolută trebuință.

Și lipsa asta vrea să o acopere viitorul Institut al recunoștinții.

Dar... acel etern dar, care stă în potrivă aproape a tuturor instituțiilor umanitare și filantropice, acel dar, stă și aci: Lipsesc banii. După cum aud, zidirea în roșu a costat la 5 milioane lei, și va mai costa atâta până la terminare. Și trebuie să se termine. Noi preoțimea, care am fost totdeauna alături cu Arhieriei noastre, când a fost vorba de săvârșirea unor lucruri mari, nici acum nu trebuie să ne părăsim acest loc. Avem o datorie de cinste, să aducem noi jertfe, ca acest institut să se termine. Căci doară, totul e pentru noi pentru și copiii noștri.

Dumnezeu a rânduit așa ca să putem aduce această nouă jertfă în condiții prielnice. Întregirea dela stat ni s'a ridicat cu 30%. Să dăruim acest plus în favorul institutului recunoștinții.

Sinoadele de primăvară au început. Aud, că unele protopopiate au și luat hotăriri în acest sens. Să le urmăim, pe cât numai posibil, cu toții, ca și în chipul acesta să ne arătăm dragostea către sf. noastră Biserică și alipirea nestrămutată față de capul acestei biserici.

Un frate mai mic.

Rămâne deci ca cu toții, preoți și mireni, să ne facem cât mai deplin datorie față de o instituție, care pusă în

grija soroților noastre dela Obreja e merită să ajungă una din gloriile bisericii noastre.

Iată, în sfârșit, și câteva danii mai nouă, făcute în favorul institutului:

Banca „Albina“, Sibiu	25.000
Alexandru Lupeanu, profesor Blaj	5000
„Casa noastră“ S. An. Satumare	3000
Emil Andreșan, preot Băla (Colectă)	2223
Parohia Galda de jos (Colectă)	2028
Constantin Cotoroa, preot Tirimia mică	2000
Dr. Pompiliu Simonetti, avocat Cluj	2000
Dr. Joe German și dna, subprefect, Miercurea-Ciuc.	2000
Iosif Hâmbășian, profesor Iași	2000
Mihail Piroșca, preot Crăciunești	2000
Constantin Popp, dir. de bancă, Sibiu	2000
Dumitru Raceu inv. Galda de jos (venitul alor 2 producții teatrale)	1329
Parohia Vad (Colectă)	1210
Parohia Ciuc-Sângeorgiu (Colectă)	1200
Parohia Buia (Colectă)	1153
Parohia Lunca (Colectă)	1150
Parohia Subpădure (Colectă)	1150
„Lupeni“ S. A. R. București	1000
Ioan Nemeș, notar Agârbiciu	1000
„Furnica“, Făgăraș	1000

Sibilenii se pregătesc pentru... Ierusalim. Așa citim în ultimul număr (Martie) al „Revistei teologice“ de acolo, în care se insistă — evident din inspirație mai înaltă — cu toată puterea pentru un pelerinaj la locurile sfinte, unde a trăit Mântuitorul.

Planul s'a pornit în legătura cu noul conciliu ecumenic, și lucrurile erau să se facă deodată. A venit însă pelerinajul nostru la Roma, fixat — cum se știe — pentru sfârșitul lui Maiu, în preajma sărbătorii Rusaliilor, și iată că frații sibileni, deși continuă a pune chestiunea în legătură cu faimosul conciliu „ce va să fie“, nu se mai leagă de data, încă în aer, a acestuia, ci găsesc, că drumul la Ierusalim ar trebui făcut tot... „pela Rusalii“.

Legătura și tendința între aceste două pelerinaje este atât de evidentă, încât ajunge de-a o fi pus în lumină. Nu vom insista deci asupra lor.

Și cu aceasta am putea încheia, fără nici o altă vorbă, dacă Sibilenii nu ar fi desvoltat, în „Revista Teologică“, mai pe larg și programul celui de al optulea (!) conciliu ecumenic, merit a se ține — la altă dată decât aceea a pelerinajului — tot la Ierusalim. Căci, iată ce se spune în partea pozitivă a programului acestui viitor conciliu: „Se vor verifica — cităm cuvintele dlui Pr. Dr. Gr. Cristescu — experiențele autocefaliilor bisericilor naționale și realizările lor misionare (?) și administrative — în vederea credinței (sic!) și consacării (!) unui centru de comandă și directivă pentru întreaga ortodoxie ecumenică“.

E vorba deci, de cumva interpretăm bine — și d. Ghibu dela Cluj ar putea să ne ajute! —, de „crearea și consacarea“ unei supreme puteri „de comandă și directivă“ pentru întregă ortodoxia.

... Dar atunci nu mai mergeți la Ierusalim, fraților, ci veniți cu toții la Roma. Ce să Vă mai sbateți, și probabil zadarnic, pentru „crearea și consacarea“ unui atare centru, când el la Roma există de veacuri.

Acesta este adevăratul Ierusalim, la care trebuie să mergă Românii. „Să fim acolo — o spunem iată și noi cu vorbele Voastre — în ajunul Rusalilor, ca să simțim mai viu, că trupurile noastre sunt locașuri ale sf. Duh (primim, cum vedeți, și Duhul!) și să ne întoarcem renăscuți la căminurile noastre, că să renaștem viața neamului nostru prin puterea lui“.

Amin! Amin! Amin!

## Documente ortodoxe.

Spargerea bisericii unite din Gârboul Dejului — Cheile false la ordinea zilei — Motivele ridicole pentru cari procurorul dela Dej a refuzat acțiunea.

Pentru a se cunoaște, în toate amănuntele ei, procedura incalificabilă a propagandei ortodoxe din eparhia Preasfințitului Nicolae dela Cluj, dăm aici, în întregime, acuza ridicată de preotul nostru Mihail Rațiu contra preotului ortodox Purdea și soții din Gârboul Dejului, cari în repetite rânduri s'au făcut vinovați de cele mai grele infracțiuni și necuviințe față de biserica noastră de acolo. Iar pentruca cititorii să cunoască și ridicola motivare a primprocurorului dela Dej, care în loc să porceadă cu toată rigoarea contra unor asemenea acte de volnicie, a crezut că poate să refuze reprezentarea acuzei, dăm, așisderea în întregime, și răspunsul acestuia.

Sunt două documente ortodoxe, cari am crezut că merită să fie reținute.

### I

#### Acuza preotului Mihail Rațiu

Onorat Parchet!

Subsemnatul am onoare a Vă ruga să binevoiți a deschide acțiune publică contra celor vinovați menționați mai jos pentru următoarele fapte.

Pintea George, locuitor în Gârboul Dejului, în ziua de Paști anul curent, dimineața înainte de răsăritul soarelui, nevoind fătul greco catolic din această comună a-i preda cheile bisericii greco catolice din comună, ca să introducă pe preotul ortodox în biserică, ca să le dea Paștile, a dat cu genunchele în ușa bisericii și a deschis-o zicând: »Ce poruncește vlădicia pe biserica noastră«. Martori: Vaida George alui Costan și soția sa Anuca Vaida, născută Cupșa, locuitori în Gârboul Dejului.

Preotul ortodox după deschiderea bisericii îmbrăcat în haine bisericesti catolice — deși nu este permis —, a intrat în biserică și a ținut slujbă. Martor: Vaida George alui Costan.

La începutul lunii August Pintea George s'a dus la biserica catolică cu mai multe chei ca să deschidă ușa, însă nu i-a succes.

În ziua de 14 August Teodor Purdea preot ortodox din Gârboul Dejului, în tovărășia lui George Pintea și a cantorului ortodox Ioan Purdea, a deschis biserica cu chei false.

În ziua de 17 August a. c. când am mers în comună să fac slujbă bisericască și după ce intrând în biserică m'am îmbrăcat în haine bisericesti și am început serviciul divin a intrat preotul ortodox Teodor Purdea în biserică, împreună cu cantorul lui care aducea ornatele bisericesti, și intrând preotul ortodox în altar, unde eram deja eu făcând serviciul, s'a așezat pe un scaun. Eu văzând aceasta l-am provocat în trei rânduri să părăsească altarul. Nevoind însă a pleca am fost nevoit a întrerupe serviciul divin. După vre-o câteva minute preotul ortodox a plecat, zicând că va veni el

altădată. Incepând iară serviciul divin, am fost întrerupt de către Pintea George, care cânta după ritul ortodox. În modul acesta mi-a fost imposibil a face și a termina slujba. Martori: Vaida Ilie alui George, Vaida Dumitru și Vaida George alui Costan.

În ziua de 31 August a. c. preotul ortodox a deschis biserica catolică cu chei false și a făcut serviciul divin. Martori: Vaida George alui Costan, Vaida Ilie alui George și Vaida Petre alui Bongău, locuitori în Gârboul Dejului.

Tot în vara anului curent învățătorul George Diliboacă, locuitor în Gârboul Dejului, ginerele preotului ortodox, a adunat oamenii la casa lui Vaida Petre alui Bongău și aducând vinars i-a îndemnat pe oameni să treacă la neunire, asigurându-i că le va lua și biserica. Martor: Vaida Petre.

În ziua de 8 Noemvrie a. c. preotul ortodox, în tovărășia mai multora, dintre cari amintim pe Pintea George, fiul său Pintea Todor, Cremenea Simeon și Cremenea George, mergând la biserica catolică, Pintea Todor a ajutat pe Cremenea Simeon și Cremenea George de s'au urcat în podul bisericii pe sub streșină, s'au lăsat în biserică, au rupt vârtegiul de pe ușa bisericii și le-au aruncat cu lăcat cu tot pe treptele bisericii. Apoi Pintea George cu un ciocan a zdrobit lăcatul în fața celor prezenți. Din aceasta zi ne lipsește din biserică epitrafirul, asemenea a lipsit și cădelnița, dar aceasta a fost adusă înapoi de Vaida George alui Costan, aflându-o la Vaida George alui Todor. Martori: Vaida Ilie alui George și Vaida Filip locuitori în Leurda.

Cu stimă  
Mihail Rațiu m. p.

### II

#### Răspunsul primprocurorului

România. Parchetul Tribunalului Dej.  
Nr. 3461 - 924 proc.

Noi Primul procuror al Tribunalului Dej, având în vedere denunțarea făcută de Rațiu Mihail, contra lui Teodor Purdea și cons. pentru infracțiunea contra cultului religios la baza §-lui 34 Pp. refuzăm reprezentarea acuzei.

În contra acestei deciziuni reclamantul în baza §-lui 42 Pp. poate însuși să-și însușească reprezentarea acuzei înaintea Judecătorului de instrucție al Tribunalului Dej, în decurs de 8 zile dela primirea deciziunii și tot în acest timp poate recurge la dl procuror general al Curții de Apel, Cluj.

#### MOTIVE:

Preotul greco catolic Mihail Rațiu reclamă pe preotul ortodox și pe Pintea George din motivul, că la Paști a. c. a intrat în biserica gr. cat. forțând ușa și preotul ortodox a făcut serviciu în biserică, s'a îmbrăcat în haine bisericesti catolice, apoi că Pintea George a cercat să deschidă odată ușa bisericii cu chei false, cu altă ocazie a deschis-o chiar, în fine că în 17 August 1924 preotul ortodox a intrat în altar, că a îndemnat oamenii să treacă la neunire și împreună cu alții au intrat de mai multe ori în biserică.

Toate acestea, fie că sunt numai în reclamație și nu se vor putea adevăra, fie că corespund adevărului și se pot proba, nu conțin (?) în sine elementele constitutive ale nici unei infracțiuni: nu e nici una violare domiciliului, deoarece (ascultați motivarea!) nu a intrat cu forța în domiciliul nimănui, și nu sunt delicta contra cultului, deoarece (!) nu au defaimat cele Sfinte, nu au atăcat cu forța pe preotul în decursul serviciului, nu au folosit obiecte sfinte.

Totul se reduce numai la o ceartă regretabilă între ortodocși și greco catolici, cu atât mai regretabilă că se petrece în veacul al XX-lea,

când la nici un popor nu există certe religioase și nu se mai fac reclamații cari nu au nimic serios (!) în ele, că adecă să fie cineva pedepsit pentru că se îmbracă în odăjdii greco-catolice răspunde la liturghie după ritul ortodox. Apoi narea acestui diferend între cei doi preoți și chestii religioase nu se țin nici de Parchet, nici de Tribunal, nici de Judecătorie, ci de diferite episcopii și deci reclamantul s'a adresat ră Parchetului, deoarece referitor la astfel de diferende religioase codul penal nu conține dispoziții, având să dispună Episcopii de ambele confesiuni, și aceasta în cel mai scurt timp posibil, fiind foarte probabil, că în timp până ce se ceartă preotul ortodox cu cel catolic să se vadă cu toți credincioșii de ambele confesiuni trecând la adventiști, rămânând numai preoții să continue discuția dogmatică.

Din aceste motive, nefiind cele reclamate infracțiuni, refuzarea reprezentării acuzei o credem fondată.

Dej, la 19 Decemvrie 1924.

Primprocuror Dr. V. Roșca m. p.

O nouă sărbătoare la Obreja. În cea mai deplină liniște și de astădată chiar în absența I. Preasfinției Sale p. ar. mitropolit Vasile care nu putea lipsi pe acea zi dela București, s'a ținut la Obreja mari'or noastre nădejdi o nouă sărbătoare a sufletelor: Una dintre candidate, sora Teresa, n. Alexandrina Grăceanu, a depus profesiunea solemnă.

Actul înălțător al acestei înduioșătoare scene l-a condus, din înaltă încredințare, părintele Iacob Popa, prepozit capitular și director al Orfelinatului nostru de acolo, care mănecându din cuvintele referitoare ale sf. Scripturii căutat să arate, pe înțelesul tuturor, cât de adevărate sunt cuvintele Mântuitorului, că ce va lăsa pentru numele său, „tată și mamă și frați și soție... însutit va lua și viața de veci va moșteni“. Dar blânda sora Tereza era de mult convinsă despre acest adevăr și în treagă atitudinea ei dela această sărbătoare renunțării la... lume și bucuriile ei, nu arăta cât de puțin că ar fi ispitită de gândul de-a pune măcar cunoscuta întrebare: — Și dacă toate le-am lăsat, ce va fi dară mie? Dar cuvintele adânc simțite ale delegatului mitropolitan nu erau îndreptate atât către dânsa, cât mai mult oătră celelalte candidate, în sufletul cărora întregă această serbare dela Bunăvestire avea într'adevăr toate notele unei mângâitoare apropieri de ziua celor mai mari bucurii, când și ele vor putea să fie admise la depunerea profesiunii solenne. Asemenea Maicii Domnului din ziua întrupării, vor spune atunci și ele cuvântul: „Iată, servitoarea lui Dumnezeu, fi mie după cuvântul tău!“

Și Dumnezeu va binecuvânta cuvântul lor cu pace.

## BISERICESTI.

După cele petrecute la Senat, chestiunea ambasadei franceze pe lângă Vatican a ajuns și la Camera deputaților de nou în discuție, ducând la ieșiri violente împotriva guvernului, al cărui șef și-a permis observația că catolicismul de azi n'ar fi acela al catolicismului de ieri, ci un catolicism al bancherilor. O majoritate de 74 voturi a asigurat încă pe câțiva timp durata guvernului, dar agitația care s'a pornit pe această chestiune în Franța în treagă, poate să aducă totuși — chiar măcar curând decum s'ar crede — căderea guvernului Herriot.

Dumineca trecută s'a făcut la București cu o solemnitate deosebită, instalarea nouului

## Săptămâna politică.

*Corpurile legiuitoare*, care până bine de curând nu prea aveau ce să macine, ducând-o, ca vai de ele, din vacanță în vacanță, au ajuns săptămâna trecută în situația absolut penibilă pentru Preasfinții arhieriei din Senat de-a trebui să țină sedință, și încă două la zi, chiar și în sârbătoarea Bunevestiri. Până la capătul acestei săptămâni Senatul, care a votat între timp legea de organizare a bisericii ortodoxe, neapărat trebuie să de-a gata legea administrativă, iar Camera muncește din greu la legile mai mărunte, de cari va avea să se ocupe pe urmă Senatul.

— Graba aceasta, cu care guvernul forțează mai nou trecerea legilor, se interpretează a fi în legătură cu schimbarea de regim, care pare a fi într'adevăr iminentă. Cum însă, cu toate legile aduse până acum în acest scop, guvernarea liberalilor din opoziția apropiată, nu li-se pare a fi încă destul de asigurată, se vorbește mai nou, că Vintilă Brătianu ține să treacă acum cu tot prețul și legea pentru prelungirea privilegiului Băncii naționale, deși vechiul aranjament expiră abia peste 5 ani. Dar lucrul acesta se va putea numai foarte cu greu, fiind afirmative, în primejdie chiar și asentimentul Coroanei.

— Cât privește viitorul guvern, cercurile politice continuă a fi de părerea, că fără partidul național nici vorbă nu mai poate fi de o cărmuire cu sorți de stabilitate. Izbânda dela Reghin a dlui O. Goga a dat ce-i drept noui nădejdi la succesiune Averescanilor, dar cele 33 voturi cu cât a pus în minoritate pe candidatul partidului național, câștigate afirmative, cu mijloace foarte puțin onorabile, nu pot contribui, după părerea noastră, cu nimic la o scădere a prestigiului politic câștigat de partidul național pe urma fuziunii sale cu partidul dlui N. Iorga.

— *Puterea partidului național* va spori de altfel foarte mult prin congresul său general, care — după ce d. N. Iorga s'a întors Joia trecută din străinătate — nu poate să mai întârzie mult.

— În politica externă atenția e concentrată în chip principal asupra *alegerii de mâine a președintelui Reichului*. Pe buletinele de votare s'au fixat devinativ următorii 7 candidați: Dr. Kari Jarres (dreapta), Otto Braun (socialist), Dr. Wilhelm Marx (centru), Dr. Wilhelm Hellpach (democrat), Dr. Heinrich Held (bavarez), generalul Ludendorff (monarhist) și Ernst Taelmann (comunist). Cele mai multe din cele 36 milioane voturi le va avea afirmative Dr. Jarres, vre-o 10—12 milioane, dar fiindcă restul se va împărți între ceilalți candidați, iar acum se cere majoritate absolută, se dă ca sigur cu noul președinte al Reichului nu va ieși decât din alegerea de balotaj, fixată pe ziua de 26 Aprilie.

— *Situația politică în Iugoslavia* continuă a fi mereu agitată, rezervându-ne surprize din cele mai mari. Validarea mandatelor s'a făcut cu excepția celor radicești, asupra cărora s'a deschis o largă discuție însoțită de scene de o violență adevărat balcanică. Opoziția, condusă de Davidovici, este însă unitară în a menține legalitatea acelor mandate, și astfel în jurul acestei chestiuni se vor da încă lupte foarte grele.

— Din Paris se anunță, că Coolidge, președintele Statelor unite, a hotărât oficial să convoace o *conferență a desarmării*, la care va invita în curând toate puterile semnatare a contractelor de pace. Mai întâiu va cere însă avizul prealabil al guvernelor dela Paris, Londra, Roma și Tokio.

## Știri mărunte.

**In atențiunea peregrinilor.** Gazetele anunță, că pâr. Dr. Alexandru Filipciuc, profesor de religione în Zălau, pregătește o *Călăuză a Romei*, care va conține tot ce poate interesa pe peregrini din punct de vedere artistic. Cartea provăzută cu multe și frumoase ilustrații, va apare cel mai târziu la 15 Aprilie c. și va costa circa 30 Lei. — Prenotările se primesc de pe acum la autor.

**Personale.** Abia întors la reședință, I. Preasfinția pâr. mitropolit VASILE a trebuit să plece de nou la București, pentru a întreveni, alături de ceilalți arhieriei ai bisericii noastre, la discuția legii pentru organizarea bisericii ortodoxe, care ne atinge atât de aproape.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. Alexandru Mihalca de paroh la Satul nou de sus, pe pâr. Vasile Schiop de paroh la Năpradea, pe pâr. Corneliu Gavriș de paroh la Boinești, pe pâr. Augustin Podoabă de adm. local la Benefalău, pe pâr. Ioan Rusu de adm. interimal la Figa, pe pâr. Valentin Onighi de administrator local la Copru, pe pâr. Gheorghe Neamțiu de paroh la Silvas, iar pe pâr. Virgil Sima de adm. local la Nașfalău.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Maxim Sârbu de adm. parohial la Ghelinta.

**Concurs.** P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 30 Aprilie, concurs la postul de preot II la *Medieșul auriu* (topopiatul Sătmăre—Seini).

**Legea învățământului.** Odată cu proiectul de lege al învățământului secundar, care chiar acum se redactează la București în forma lui definitivă, va fi legiferat și noul regim al învățământului particular. În legătură cu acest proiect, gazetele anunță, că guvernul dă o deosebită atenție acestui proiect, care e merit să fixeze definitiv condițiunile în cari vor funcționa școlile minorităților. De aceea proiectul va face obiectul unei îndelungate discuții din partea consiliului de miniștri, unde juriștii vor fi chemați să țină seamă de prevederile protocolului privitor la drepturile minorităților. — Proiectul urmează să fie discutat și votat tot în actuala sesiune parlamentară.

**O nouă decorație a dlui N. Iorga.** Cu prilejul vizitei sale culturale din Belgia, d. N. Iorga, acest adevărat „ambasador cultural“ al României, care ne face atâta cinste în străinătate, a fost decorat de regele Belgiei cu ordinul Leopold, în gradul de comandor, afirmative cea mai însemnată decorație belgiană. Insigniile i-au fost remise din partea dlui Hymans, ministru de externe al Belgiei.

**Locale.** Dumineca viitoare, a cincea din sf. Paresimi, va predica în catedrală, pâr. Eugen Hopârtean, profesor la școala normală.

— Munca începută încă în toamna trecută în vederea regulării malurilor Târnavei mari, care a stricat zeci de pogoane din „câmpul libertății“ și amenință foarte grav comuna Veza, e vorba să fie continuată la primăvară. Se spune, că d. Moșoiu, ministru lucrărilor publice, își face un titlu de justă mândrie din faptul, că va reda Câmpiei libertății estensiunea ei din trecut, făcând prin aceasta Blajului un serviciu din cele mai prețioase. Gândul este foarte salutar și dacă se va realiza — cum dorim din tot sufletul —, d. ministru Moșoiu va avea neapărat recunoștința tuturor oamenilor de bine ai Blajului.

— Pentru pregătirea servitorimei la primirea de Paști a sf. sacrameinte, se țin în catedrală, dela începutul postului, în toate Duminecile (imediat după inserat), *exhortații populare*, la cari servitorimea Blajului participă în număr foarte frumos. Inițiativa acestei laudabile acțiuni revine Monseniorului Ștefan Roșianu, prof.-spiritual la Academia teologică.

arhiepiscop romano-catolic Alexandru Cișar, la care au participat toți episcopii catolici prezenți în București, dd. ministri Anghelescu și Chirulescu, secretarul general dela culte, o întreagă serie de miniștri plenipotențari catolici și foarte mulți alți credincioși ai noului arhieru al Bucureștilor. În vorbirea sa de program, noul arhiepiscop a insistat asupra rolului pe care-l are catolicismul în zilele noastre, făgăduind că în activitatea sa va căuta să înflăptuiască cât mai deplin programul ce ni-s'a hărăzit din partea Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Din părțile orădane ni-se anunță, că în zilele de 30 Martie — 2 Aprilie c. se vor ține misiuni populare în Mofninul mic, pe cari le va conduce Mgr. L. Vida din Carăii mari și pâr. I. Pop, parohul din Domănești. — Cele multe înainte!

Marția trecută, Senatul a votat, într'o sedință de noapte, legea pentru organizarea bisericii ortodoxe, ascultând întâiu cuvântările tuturor mitropoliților ortodocși, cari au aderat pe rând la proiectul ministrului Lapedatu. Cât privește faimosul articol 37, de care ne-am ocupat în numărul trecut, nu știm încă ce soarte a avut, dar considerând, că legea votată are 45 articole față de cele 41 ale proiectului, și a fost acceptată cu unanimitate (!) și că chiar și I. Preasfințitul nostru mitropolit Vasile și-a arătat — înainte de votarea legii cu bile — satisfacția sa asupra noului aranjament, dedește, că dispozițiile acelu articol au fost eliminate cu totul, ori — ce este mai probabil — au fost modificate, de așa încât să nu constituie o jignire a bisericii noastre române unite.

Pentru zilele dela 19 până la 30 August c. se anunță un *congres mondial al tuturor bisericilor protestante*, unde afară de chestiunile strict bisericesti se vor pune la ordinea zilei și probleme sociale, precum și chestiunea păcii generale. — Iată deci, că după frații ortodocși (cu conciliul lor ecumenic dela Ierusalim) au început să simtă și protestanții necesitatea creerii unei organizații internaționale, care este un postulat de temelie al legii lui Hristos.

Pentru frații dela Sibiu, cari se credeau mai dăunăzi în drept să scrie, încă „rămâne pe nimica praznicul Papei“, încreștăm aici, că afară de o întreagă serie de pelerinaje italiene, luna Martie a adus la Roma și următoarele pelerinaje străine: 4 din Germania, 3 din Franța (între cari două exclusiv din văduve de război), 1 din Statele Unite ale Americii (arhidieceza de Boston sub conducerea Cardinalului O'Connell), 1 din Anglia (profesorii și studenții universităților din Oxford și Cambridge), 2 din Elveția, 2 din Ungaria și 1 din Austria. Iar pentru lunile Aprilie și Maiu, cu sărbătorile Paștilor și Rusaliilor, numărul pelerinajelor va atinge exact limita capacității de încartiruire a cetății eterne. — Fie deci siguri frații dela Sibiu, că „praznicul Papei“ va reuși cât se poate mai splendid.

Gazetele anunță, că d. Alexandru Lapedatu, ministru cultelor, va depune în curând în parlament un proiect de lege pentru înființarea unei noi episcopii ortodoxe la Timișoara. Noua episcopie ar fi să se estindă asupra județelor Timiș-Torontal și Caraș-Severin.

Cețiți și răspândiți:

□ „UNIREA!“ □

**A murit profesorul Wassermann**, de numele căruia se leagă cunoscuta analiză de sânge pentru constatarea virusului sifilitic. S'a stins la Berlin în etate de 59 ani, o vârstă, în care ar fi putut lucra încă mult pentru binele omeniei. Cercul medical din București a ținut la 20 Martie c. o ședință solemnă pentru a comemora pe ilustrul defunct.

**O listă neagră.** Ziarul »Times« din Londra publică de curând, pe temeiul de date oficiale, că dela 7 Nov. 1917 până la 31 Dec. 1921 Sovietele rusești au măcelărit nu mai puțin decât 1,718.188 de oameni. Intre aceștia sunt a se înșira 28 episcopi și mitropoliți, 1215 preoți, 54,650 ofițeri, 260,000 soldați, 59,000 polițiști, 6,751 profesori, 8,800 medici, 355.250 oameni cu carte (meseriași, comercianți ș. a.), 12,951 proprietari, 192,350 muncitori și restul țărani. — Dar a fost oare între aceștia măcar unul de legea lui Moisi? — se întreabă, afirmative cu multă dreptate, o gazetă creștină.

† **Păr. Ioan Popa**, parohul nostru din Cergăul mare (arhidieceză), tatăl scriitorului Septimiu Popa dela Cluj, s'a stins la 21 Martie c. în anul 69 al vieții și 42 al preoției sale cinșite. Il deplâng număratoase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Lucreția Curteanu n. Gaël**, soția colaboratorului nostru George Curteanu, s'a stins în Bistrița la 20 Martie c. în anul 61 al etății. — Odihnească în pace!

## Cărți & Reviste.

**ION CREANGĂ: Povestea lui Harap Alb.** Ed. Cartea Românească. București. 1925. Prețul Lei 75.

O frumoasă ediție de lux, cu 8 ilustrații în culori minunate cadou de sărbători pentru copiii mai răsăriți.

**E. LOVINESCU: Costache Negruzzi.** Viața și opera lui. Ediția II (»Cartea Românească«). București 1925. Prețul Lei 45.

Monografia aceasta a dlui Lovinescu. ne dă adevărata măsură după care trebuie apreciat marele scriitor C. Negruzzi (1808—1868). După datele referitoare la viața lui, autorul se ocupă de atitudinea lui politică, de ideile lui în materie socială și culturală și de acelea în materie de limbă. Se analizează apoi opera lui C. N. apreciindu-l deosebit ca prozator, ca poet și ca autor dramatic.

**TH. D. SPERANȚIA: Anecdote botezate.** Vol. IV. Ed. IV (»Cartea Românească«). București. 1925. Prețul Lei 40.

O nouă ediție a oricărui volum din anecdotele lui Speranția, înseamnă o reală contribuție la cunoașterea sufletului popular, prins cu atâta meșteșug și într-o formă atât de aleasă de celce și-a creat din ele o adevărată specialitate.

**IULIU MAIOR: Fiți desăvârșiți.** Gânduri, sfaturi și îndemnuri îndreptate către creștinii zilelor noastre. Blaj. 1924. Prețul 5 Lei.

Indemnat, se vede, de buna primire ce s'a făcut broșurii »Despre păcat«, autorul ne dă în acest al doilea număr al bibliotecii »Cărțile bunului creștin« învățătura creștinească despre virtuțile, cari ne duc la desăvârșirea vieții, având de gând să continue prelucrarea întregului catehism în astfel de broșuri. Gândul este din cele mai bune și de aceea li dorim să-l poată realiza pe de-antregul.

**N. BATZARIA: Suflete de viteji.** Ed. »Cartea Românească«. București. 1925. Prețul Lei 65.

O bună carte de educație cetățenească, scrisă cu multă măiestrie de cunoscutul scriitor macedo-român. O recomandăm cu toată căldura tinerimei, care este nădejdea de mâine a țării.

**D. COMȘA: Căldușa agricolă.** Tomul II. Pomăritul și vieritul. Cu număratoase ilustrațiuni în text. Sibiu. 1925. Prețul 50 Lei.

După întâiul volum, apărut mai înainte, în care s'a ocupat de »Economia câmpului«, autorul ne dă în acest al doilea volum date și îndrumări despre pomărit și vierit. Deosebit de bine îngrijită, cartea aceasta a

dlui Comșa este o adevărată binefacere pentru ceice se ocupă — și ar fi bine să se ocupe cât mai mulți și cât mai rațional — cu aceste ramuri deosebit de importante ale economiei noastre naționale. — Un al treilea și ultimul volum, care încă este sub tipar, va cuprinde »Legumăritul și florăritul«.

**SCHUPP S. I. — FALEWSKI: Ingerul sclavilor.** O istorioară din Brazilia. (Biblioteca »Presa bună Nr. 7—8). Iași 1924. Prețul Lei 8.

Harnica editură dela Iași trimite prin această broșură o nouă solie de pace și bună înțelegere între oamennii atât de avizați la sfintele îndemnuri ale creștinătății. Ca și cele de până acum, această broșură încă și-a găsit un editor, în persoana pâr. Ioan Ghergu din Pustiana.

**MIȘCAREA LITERARĂ, An. II Nr. 19.** Gazetă săptămânală de critică și informație literară artistică și culturală. București. Prețul Lei 5.

**ORPHEUS, An. I Nr. 2 (Ian.—Februarie).** Revistă pentru cultura clasică. București. Abonamentul Lei 100 anual.

»Problema destinului în tragedia greacă«, »Originea tragediei eline« și »Crisa de locuințe în Roma antică«, sunt titlurile principalelor studii din acest număr al noii reviste bucureștene, care se prezintă în cele mai bune condiții. O dovadă mai mult, că preocupările pentru clasicism sunt pe cale ași face de nou drum în viața noastră culturală.

**L'EUROPA ORIENTALE, An. V Nr. 2 (Februarie).** Roma. Prețul Lire 3.

Pe lângă alte articole de valoare, numărul acesta publică și un foarte interesant studiu despre »Crisa ortodoxiei elenice«. Cu bucurie vedem apoi și în acest număr o mică contribuție românească a dlui N. Cartoian.

**ROMÂNIA VIITOARE, An. V Nr. 1 (10 Februarie).** Ploiești. Apare de două ori la lună. Abonamentul Lei 100 pe an.

Este o bine îngrijită »foaie de interes public, educație națională și cultură generală«, făcută sub conducerea dlui D. Munteanu-Râmnic, având totdeauna un important supliment numită »Gazeta Cărților«.

**TRANSILVANIA, Anul 56, Nr. 1—3 (Ian.—Febr.).** Organul literar al Astei. Sibiu. Prețul Lei 30.

### Telefonul »Unirii«.

**M. Timișoara.** Despre motivele, pentru cari d. V. Goldiș ar fi trebuit să părăsească la timpul său catedra sa de profesor dela Brașov, n'avem niși o cunoștință și parcă nu putem crede ca ele să fi avut ceva legătură cu ajutoarele primite, afirmative de peste munți, de școlile din Brașov.

»Aurora« București. Asemănarea, pe care o faceți între pastorală politică a Sanctității Sale și între atitudinea noastră este cel puțin deplasată. Niciodată mitropolitul Blajului, ori vre-un alt arhiereu al bisericii noastre nu a dat și — decumva nu va fi să avem vreodată un partid politic propriu al bisericii noastre — nu va da nici pe viitor un asemenea ordin, care nu poate decât să copromită — cum parecă s'a întâmplat și în cazul de față — autoritatea celui ce se pretează la astfel de fapte. Sunteți deci foarte rău informați, când spuneți, că la Reghin preoții uniți ar fi vorbit »din ordinul mitropolitului, din amvon, pentru candidatul partidului național«. Iar cât privește foaia noastră, Vă rugăm să cunoașteți »Dvoastră și toți câți n'ar ști încă lucrul acesta«, că ea nu este »foaia mitropolitului« și că prin urmare politică, nici nu prea »militantă«, pe care o face, nu angajează întru nimic autoritatea bisericească. Iar că ceice scoatem această gazetă ne avem și noi credințele politice, și că în interesul acestora intervenim, poate chiar »metodic«, oricând și oriunde li simțim nevoia, este un drept al nostru, de care nime pe lume nu poate să ne lipsescă. Chiemarea noastră (!) la realitate este deci un desiderat absolut inoportun și — să nu Vă supărați — cam puțin democratic, iar cât privește pe arhierii bisericii noastre: Ei au stat și până acum și vor sta și de acum înainte neclintii pe terenul realității. Nu-i deci nevoie să fie »reduși la această«.

**T. Reghin.** Iată ce scrie asupra »chestiunii ziarul »Cuvântul« din București: »In sfârșit, de asupra acestei originale Cruciade și în fruntea ei se ridică austeră, senină și imaculată silueta Sanctității Sale înalt Preasfințitul patriarh Miron Cristea, vice-papă al ortodoxiei. Nu s'a desmintit »bula« electorală a Preasfântului... prin care în forma imperativă ce se stie, preoțimea ortodoxă e pornită dela biserică către urnele Reghinului săsesc, așa cum odinioară alți șefi și predicatori ai bisericii trimiteau zecile de mii de credincioși și cavaleri creștini la asaltul inutil al locurilor sfinte. Dar pentru întâia sa Cruciadă — căci e mult până să prinzi gustul aventurilor — noi ceștia credem... că înaltul patriarh a ales un destul de ciudat Ierusalim. Ne turbură chiar bănuiala, că celestul telefon, care trebuie să asigure zilnic legătura și contactul dintre St. Duh și supremul său ambasador pe pământ, trebuie să fie deranjat de un cârd de vreme. — Telefoanele sunt pretutindeni aceleași!«

**F. Târgu-Mureș.** Aveți toată dreptatea, fiindcă de fapt principiul stabilit de ministerul cultelor pentru

sectele pocăite, că adevărat »proselitismul, tulburând pa și liniștea cetățenilor, este, cu desăvârșire oprit«, trebuie aplicat numai față de ele, ci față de toți. O mișcare proselitistă a fraților ortodocși va trebui oprită — invocându-se și ajutorul organelor administrative — cu provocare expresă la acest ordin ministerial.

**Of. par. Lumperd.** Exact cam de o lună, scrieți DV. ni-s'a returnat un număr, și noi ne-am acordat, sistând imediat trimiterea foii. Cineva, desigur vrea binevoitor al bisericii noastre. V-a jucat deci festa. acum vă trimitem foaia de nou, suplinind și numărul lipsă.

**D. Cenadul mare.** Intre călătorii de clasă pentru pelerinaj încă s'au anunțat persoane perfect ogrababile, ba se dă ca aproape sigur, că marea majoritate a pelerinilor se va mulțumi cu confortul anunțat pe ceice au să plătească suma de 8000 Lei.

**R. Șaroșul ungurese.** Chitând suma de 200 Lei, Vă mulțumim pentru frumoasa suprasolvire, care ne dă nouă indemn la muncă.

**Dr. M. Gherla.** Mulțumim pentru lămuririle de schit de prețioase și dorim izbândă deplină.

**Z. Petroșeni.** Din suma trimisă 70 Lei au trecut în abonamentul anului viitor.

Administrația Centrală Capitulară Blaj

## Publicațiune.

Administrația Centr. Capitulară adu la cunoștință, că 5 case cu prăvălii su

## DE INCHIRIAT

Casele sunt situate în piața Inocențiu Micu Clain, în stradele: Regele Ferdinand Regina Maria. Condițiile se pot afla la Administrație.

Ofertele de chirie se vor înainta acolo până în 5 Aprilie 1925.

(36) 1—1.

Preoșime!

Nou Apărut!

## Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(7) 19—20

## VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 15—52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și o dăjdiu bisericești: Vestminte și Prapori din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile. Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

## RECLAMA

este sufletul comerțului